

porcelana ali iz stekla. — Sklenica je iz stekla. Spodaj ima dno, zgoraj pa vrat. Sklenica se lahko napolni z vodo, z vinom, olom in z drugimi tekočimi reči. Sklenico zamašimo z zamaškom. — Kupice so različne. Nekatere imajo tudi ročke; so iz stekla, pa so tudi rudninske. Iz kupice pijemo. Kanglice, majolike so tudi take posodice, v ktere devljemo tekoče reči. — Plošček ali taljer je posoda za jedi. Plošček je lesen, lončen, iz porcelana, čina i. t. d. Plošček je okrogel in bolj ali manj globok; plošček za juho je naj globokeji; zakaj? Skleda je večja, kakor plošček. Sklede so okrogle, nekatere tudi podolgate. V skledi prinašajo jedi na mizo. Skleda ima dno in rob. Iz sklede z žlico zajemamo. Velikim skledam za mleko pravimo latvice, ktere imajo na robu šobo, po kateri se lahko odliva. Iz česa so sklede? Kdo jih nareja?

Nekatere reči morajo biti v izbi, in se ne morejo sabo vzeti, če se kdo iz kake hiše v drugo preseli, — postavim: vrata, peč i. t. d. To so tedaj izbini deli. Imenujte vse izbine dele! — Reči, ktere pa v stānici lahko premikamo in prenašamo, se imenujejo hišna oprava, ali pohišje. Recite: Miza je hišna oprava, stol je hišna oprava i. t. d. Kaj iz med tega je tudi v šoli? Rečēm, kterih potrebujemo na mizi pri jedi, pravimo pomizje. Imenujte pomizje! — Vse pohišje in pomizje mora biti vedno čedno in vsaka reč na pravem kraji. Red in čednost se vsakteremu prikupi, in je prav po ceni. Povsod po hiši mora biti vse prav čedno in redno! Kaj pa se mora storiti, da je vse po hiši čedno in redno? — Kaj storimo, kadar pridemo v tujo hišo?

Pomite mize in klopi — naj lepše v hiši so reči;

Pomizje čedno pa nam dá — prav dober tek za jed do dna.

Nekaj iz sadjoreje.

II.

Kako se sadno drevje po korennicah množi.

Kadar sadjorejec novo drevesnico zasaja, mu rado divjakov primanjkuje, in dobro je, da si jih zna na mnogi način zarezati. Kako se drevesca iz košćic in pešek zarezajo, je vsakemu izurjenemu sadjorejcu znano. Da se pa drevesca tudi po korennicah lahko množijo, morebiti še marskteri ne vé.

Koreninice sadnih dreves imajo to lastnost, da mladike poženejo, če jih tako vsadiš, da jih bo saj en pavec iz zemlje gledalo. Koreninica, kolikor je iz zemlje gleda, postane naj pred bolj lesena in dobi rudečkasto in potlej zelenkasto barvo, kakoršna je koža mladega drevesca. Potem požene več popkov, iz katerih mladike zrastejo. Kadar so mladičice že nekoliko odrastle, se zunaj ene vse porežejo, in koreninice večkrat tako močno ženejo, da se že drugo leto lahko cepijo. Jaz sem tako že veliko veliko sto drevesec izredil in prav na tanko zapisoval, kako se bojo koreninci obnašali, pa sem se do dobrega prepričal, da ravno tako radi rastejo in se ravno tako močno vkoreninijo, kakor peškurji. Samo orehov dosihmal še nisem mogel iz koreninic izrediti.

Da bojo pa koreninice rastle, ne smeš predrobnih saditi. Tudi koreninice starih dreves, posebno pa kodeljarice (Faserwurzeln), niso za rabo, ker nočejo močnih korenin narejati. Naj boljše koreninice so serčne koreninice, ker posebno lepe korenine delajo in rade rastejo. Močne in ravne koreninice se lahko tudi cepijo, in rastejo kakor drugi cepljenci.

Ako nastopi suša, kadar si koreninice vsadil, jim je treba primakati, da se ne posušijo.

Kadar tedaj drevesca v drevesnici presajaš ali jih za prodaj izkopuješ in jim predolge koreninice prirezuješ, odrezane koreninice pobiraj in vsajaj. Če jih pa precej ne moreš vsaditi, jih v zemljo zakopaj, pa tako, da jih bo saj en pavec iz zemlje gledalo. Ako bi bile pa delj časa popolnoma v zemljo zasute, ti ne bodo več rastle.

Kadar kakšno drevesce izkopuješ, in vidiš, da se ti je močna korenina utergala, — take korenine nikar v tleh ne puščaj, da bi poginila, temuč jo skopaj, in, če je dolga in zeló koreninčasta, razreži jo na več koncov, in bojo zrastle iz njih lepi koreninci. Ako si kje na prostoru kako drevesce kopal in se ti je kakošna korenina po nesreči utergala, je toliko odkopaj, da je bo saj en pavec iz tla gledalo, in čez malo let boš imel na ravno tistem mestu nove divjake.

Iz jabelčnih in češpljevih koreninic naj rajše koreninci rastejo, bruševih in češnjevih koreninic se pa včasih več posuši.

Berž kot ne, bi se dale tudi gojzadne drevesa po koreninah množiti, pa jaz razun jagujed nisem skušal. Med rožami

sem jaz vertnice iz koreninic izredil, in so bile ravno tako napete (gefüllt), kakor une, katerih koreninice sem sadil.

Drevesa in rože po koreninical množiti me je narava učila. Roval sem namreč hrušico, da bi jo bil cepil, pa se mi na krevlji odterga; odtergana korenina ostane po nevedoma oddešana in požene celi germič hrušic, in zapazim, da rastejo iz odtergane koreninice. Gledam po pašnikih, kjer so ljudje divjake kopali, ter vidim marsikje, da so iz poterganih korenin, ktere so na verhu zemlje ostale, novi divjaki poganjali. Na to sem začel koreninice spravljati in saditi, ter sem jo dobro opravil.

Lovre Pintar.

Navod za podučevanje v petju.

(D a l j e.)

I. r a z r e d.

Petje združi dvoje naj lepših umetnij: muziko in poezijo. Učba petja se naj ozira na besedo in glas posebej, in na združenje besede z glasom. Vadimo učence:

1. a) razumeti in pravilno posnemati besede, toraj slišati, brati, razumeti, **izgovarjati**,
 - b) razumeti in pravilno posnemati **glasove**, toraj redoglasje (Melodik), meroglasje (Rythmik), blagoglasje (Dynamik) in mnogoglasje (Harmonik).
2. **združiti** besedo z glasom, toraj: peti.

Vaja besede je v ljudski šoli prav doma. Najdemo jo v oziravnem ali kazavnem nauku, pri branju, pozneje v slovnici in spisju.

Vaja glasu pa je posebno lastna le petju, in jo toraj pri pevskem poduku posebno v oziru imeti moramo.

V prvem razredu ljudske šole se pečamo z otroci, ki brati še ne znajo. Neumno bi bilo, ubožčikom, ki si še s spoznavo čerk glavice belijo, znamnja glasov, t. j. glaske (note) v glavo zabijati. Učimo toraj v začetku vse le po sluhu. Učenci prvega razreda naj se ne mučijo z glaskami (notami).

Odločimo za petje vsaki teden dve uri, vsakokrat pol ure elementarnih vaj in pol ure pesmic, ali pa štirikrat po pol ure,